

1923-10-12

AFSENDER

Viggo Pedersen

MODTAGER

Jens Ferdinand Willumsen

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Roskilde (Danmark)

Modtagersted:
Hellerup (Danmark)

Omtalte personer:
Den Frie Udstilling
Johanne Louise Pedersen
Edith Willumsen

Arkivplacering:
J.F. Willumsens Museum
Arkivkasse: A/II/6 - PQ

DOKUMENTINDHOLD

Viggo Pedersen er blevet syg og kan ikke deltage i Willumsens fest. Han roser Willumsens virke både som kunstner og menneske og understreger, at Willumsen er uundværlig for Den Frie Udstilling.

TRANSSKRIFTION

Roskilde.

12-X-23

Kære Willumsen!

Det var min Mening at opsætte at ønske Dem til Lykke, til jeg ved Festen imorgen kunde trykke Deres Haand. Men nu er det saa uheldigt, at baade min Hustru og jeg er blevne daarlige, saa vi er ganske forhindrede. Det er før gaaet saaledes, naar De paa Deres storladne Maade - har samlet de frie Udstillere, at jeg har været forhindret. Jeg glædede mig da til nu at hylde Dem som Gæst i den frie Udstilling.

De er saa stor en Kunstner, at selve Deres Værk maa fylde Dem helt; og smaa Maleres

Hyldest kan næppe veje stort for Dem; selv om det dog altid er fra Kollegernes Kreds, om den end kun tæller faa fremtrædende, at den varmeste Forstaaelse og Taknemlighed udgaar. Men De er som den store Kunstner ogsaa det betydelige Menneske, de to Ting er uadskillelige. Og hvor højt Deres kunstneriske Kraft og Evne end er hævet over det almindelige Jævnmaal, tror jeg at det smukke menneskelige hos Dem alligevel glædes ved at møde Taknemlighed hos dem, der forstaar Deres Betydning.

De har ovenikøbet altid vist saa mange af os en person-

lig Venlighed, saa alene dette vilde være nok til at drage os til Dem. De har dertil været den frie Udstilling en saa mægtig ja uundværlig og trofast Støtte.

Vi skylder Dem ikke blot vor Bygnings Ejendommelighed og Godhed, men vi er Dem taknemlige for den Troskab, De har vist os, De ofre De har bragt os, selv efter at vi næppe kunde regne med al Deres Interesse fra det fjerne.

Men allermest maa vi takke Dem, fordi De - en af De faa - har holdt Ideen, i hvis Tjeneste De lever og arbejder, højt, - det forekommer mig som om Deres Kunst er Dem en Religion. Det er ogsaa

til Blussel for os mange, der ikke har haft Kraft til at stride en saadan Kamp - rent menneskeligt - (for Evnerne er jo tildelt af Skaberens Haand) - opløftende, begejstrende. Stor er et Krav deri til vor Samvittighed, der bringer mig til beskæmmet at bøje mit Hoved.

Jo svagere vi selv staar, desto mere trænger vi til at se for vore Øjne det heroiske.

Naar jeg tænker paa, hvordan De fra først af selv har kæmpet Dem frem, ad egne Veje dannet Dem Deres Ideal, selv tumlet med Tanker og Begreber og fæstnet Dem en Livsanskuelse, i hvilken den aldrig opgivende Kamp synes at være Centrum,

II

og at De kun har mødt liden Deltagelse ud over en snævere Kreds, er der for mig noget tragisk men højst beundringsværdigt deri.

Tragisk – fordi De syne skabt til at være – i aller ædleste Forstand – en Folke-maler – en Kunstner paa mange Omraader, der vilde have haft sin store Glæde i at tjene en Nation, og tolke den, hvad den selv ikke ret ved den ejer. Den der yder af al sin Kraft og af en saa stor Magt – og saa rent, staalblankt og dog klart, med en Varme som Understrøm, der glimtvis anes, og da glæder dobbelt, men altid mandigt

uden svageste Spor af Sentimentalitet – havde fortjent store Opgaver og saadanne som vender ud imod det store Folk – ikke mod De raffinerede Dele af det – ud mod det sunde stærke ufordærvede glade og varme Del af Folket.

Jeg tror – tilgiv mig det – ikke at De kender denne. Dette Folk er delt i to Dele efter andre Linjer end mange andre Folk – og de æsthetiske Dele af det kender lidet til den anden Del og har gerne overset den.

Her kommer nu en Mængde Fremmede fra hele Jorden for at se, hvad det er, der gør, at der er en skjult

Kraft i Danmark, som en meget stor Del af Folket ikke selv forstaar eller regner med. De fremmede ser det bedre – paa Afstand –; men de vil vide rigtig hvad det er. Her har i Sommer alene været c. 100 Japanere, der jo ikke alle finder ind til Livsnerven; men en Del har fundet den. Her kommer Folk fra andre Nationer, alle vil de søge at finde Kilden til den iøjenfaldende Dygtighed paa vort Landbrugs og vore Andel foretagenders Omraade. Nogle finder Kilden andre ikke. Men den er der.

Hvis De havde fundet den selv, vilde De baade være blevet opildnet og sikkert have fundet Sangbund.

Den store Kunstner er altid den ydende. Enten han faar Opgaver eller ej, er det hans Lod – hans Privilegium – at være den stort ydende. Men Forstaaelse, Taknemlighed, Stolthed og Begejstring skulde han i alt fald kunne høste.

En Vexelvirkning bør der være.

De har imidlertid staaet ene – og har end og til dels exspatrieret Dem. Til alles store Sorg, der holder af Dem; – Men desto mere beundringsværdigt

er det, at De har kunnet holde Ideens Fane saa højt.

III

Det er ganske forunderligt at De har haft en saadan Magt i Dem. De kaster Glans over Deres Land, og dog kender De – ja tilgiv mig – ikke det bedste, varmeste, stærkeste i Deres Folk, – Det som andre Folkeslag søger her for ad samme Veje at oprejse deres eget Forfald.

Raadenskabet i Overklassen falder stærkt i Øjne, og der er saa meget usselt og svagt hos os, at jeg godt forstaar, De kan faa Lede ved at komme herhjem, sørgeligt nok. Men Understrømmen er varm, ligesom i Deres egen Sjæl. Marven er sund, og der er en ideel Trang og Kraft, som Byernes

Befolkning og Hovedstadens især aldrig har kunnet finde og derfor overset og misforstaaet.

Og dog har De med rund Haand skabt og vist os – og jo derved skænket os som Værdier – saa stolt en Kunst.

De rager op i majestætisk Ensomhed, som en straalende Klippetop.

Hvad en Vexelvirkning kunde havde affødt ved jeg ikke.

Maaske føler De dem for suverain til en saadan. Dog tror jeg De maa have savnet det.

Lad da os, der beundrer Dem, med øget Taknemmelighed hilse Dem og ønske

Dem fortsat Kraft og en altid lige ren og ædel Stræben. Og jeg føjer til:

Aa – forlad os ikke. Kender den bedste Del af Folket Dem ikke, og De især ikke denne, saa nedfældes alligevel, som jeg haaber De dog mærker, Frøet fra saa stolt et Træ i den moderlige Jord, – og ingen aner, hvad en saadan Udsæd kan faa for Virkning. Vi trænger mere til Dem end De vist ved. Vi færre som ser til begge Sider forstaar det. Lever De maaske end bedst i Ro og arbejdsfred i det fremmede, Deres danske Grundlinjer kan De dog ikke udvidske. Vend os ikke Ryg, det vilde være saa svidende bittert at mærke. Og jeg vil

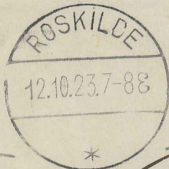
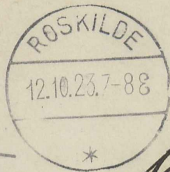
inderlig ønske, at den Bølge af Tak og Hyldest, der nu staar op imod Dem, vil vidne for Dem, at er De end ikke saa forstaaet som De kunde ønsket, saa er der dog en Kreds der baade vurderer Deres stolte Kunst, dens smukke Personlighed, og er Dem ærlig forbunden.

Det er mig en Sorg ikke at trykke Deres Haand i morgen Aften. Tag dette som et Haandtryk fra en af de mange.

Med ærbødig Hilsen og Lykønskning ogsaa til Deres Hustru

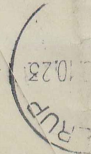
Deres hengivne

Viggo Pedersen



Malers og Billedhugger
H. J. F. Willumsen
Strandagave 28
Hjortenban
Hellerup

Vyge Pedersen
Roskilde



AI 6 PG - BREV 12 X 1923

Roskilde.

12 - X - 23

Kære Willumsen!

Det var min Mening at opsætte at
ønske Dem det Lykke, til jeg ved
Ferien omorgen kunde trykke
Dem Haand. Men nu er det saa
uheldigt, at baade min Hustru og
jeg er blivne daarlige, saa
vi er ganske forhindrede. Men først
gaademaalene, naar de paa Dem
stortader Haand - har tumlet de
fire Udsættelser, og jeg har vent for-
hindet. Jeg glæder mig da til nu
at byde Dem som Gæst i den fine
Udsættelse.

Der saa skal en Bismær,
at selve Dem Værk maa fylde
Dem helt, og smaa Maler

Hyldelse kan neppe rejse stort
for dem, selv om det dog altid
er på Kalligernes Bred, om
du end kun tæller for pen-
tædende, af din armuts for-
slaatse og Taknemlighed ud-
gaar. Men her som du den
Jumtner ogsaa det betydelige
Menneske, det to Ting er indskel-
delige. Og hvor højt deres kunst-
neriske Kraft og Evne end er
kendt over al almindelige
Jernmaal, for mig, at det smukke
menneskelige har dem allige-
vel glædet ved at møde Tak-
nemlighedens dem, der for
daar deres Betydning.
Det har ovenikøbet altid
vist mig mange af os en person.

lig Venlighed, saa alene alle
tilsvarende nok til at drage os til
dem. Et har der vel været den
sne Udvikling en saa uendelig
ja uundtækelig og trofast Stille.
Visheden dem alle blot var.
Bygning, Gjendannelse,
hed og Gæthed, men vi er dem
lakemaler, for den Trasker,
Et har vi os, Et har vi os
hagl os, selv efter at vi
næppe kunde regne med
at dem fulende på det Hjem.
Men allermest enaa i talen
dem, fordi Et - er af de
jaa - har kaldt det den,
hvor Tiden Et lever og ar.
tyder, hyl, - Et forherlige
mig som om dem Kunst er
dem en Religion. Et er ogsaa

At Blinde for os mangs, der
Al har haft Kraft til at strive
en saadan Kamp - rent menneske-
ligt (for Evnerne er os jo tildelt
af Shakeren Haand) - oply-
tende, begyttende. Her er
et Par der bliver Samvittig-
hed, der bringer mig til beskam-
met at høre mit Hoved.

Jo svagere vi selv slaar, desto
mer tranger vi At at se for
vort Gode det heroiske.

Naar vi tanker paa, hvordan
de pa først af selv har kam-
pet dem frem, selv ad egne
Lige dannet dem dem Fordel,
selv hindret med Tanker og
Begrænsninger og feet dem
en Lidsanskuelse, hvilken
endelig opgivende Kamp
synes at være Centrum,

II og at de kun har mådt liksom
Søllagets udømt en uendel
Kreds, er derfor mig noget
trængt men højt beundrings
værdigt deri.

Tragisk fordi I synes skabt
klat være - ialler ædelst for-
staaet - en Falke-maler -
- kultur paa mange
Omraader, der vilde kan
haft sin store Glæde i at
tjene en Nation, og tolke
der, hvad den selv ikke vil
ved den selv. Den der yder
af al sin Kraft og af en
saa stor Kraft - og saa
fint, staalblaat og
dagklar, med en Varme
som Underskorn, der
glimter is anes, og da glæden
dobbelt, men alligevel

inden saagde Spor af Senti-
mentalitet - havde forhindret
den Opgaver og sandhederne
som vender ad med det store
Folk - ikke med det rapnens
Selskab - ind med det sunde
sterke uforvarende glæde
og varme Selskab af Folket.
Jeg har - tilgav mig det - Altså
at kender dem. Dette
Folk er det, to Selskaber
anden Længde end mange
anden Folk - og det æstetiske
Selskab det kender hvert
et menneske Selskab og har
gerne overset det.

Hvor kommer nu en Mængde
Fremmede på hele Jorden
Jordene, hvad det er, den
gør, at der er en skulpt

Kraft i Danmark, som en
megt del af Folket ikke
selv forstår eller regner
med. De fremmede ser det
bedre - paa ^{rigtig} Afstand; men de
vil vist ^{rigtig} hævde det. Her har
i Sommer alene ventet 100
Japanere, der jo ikke alle
finder i de Livsformer;
men de har fundet dem.
Her kommer Folk fra andre
Nationer, alle vil de søge
at finde Kilder til den
igjenfaldende Sygelighed
paa det Landbrug og den
Andet foretagenderes Om-
saad. Nogle finder Kilder
andret. Men den er der.
Her de har fundet
den selv, men de baade
den blev opildnet og

skulde have fundet Sprog-
bünd.

Men den Kunstner er altid
engstelig. Enden han faar
Opgaver eller ej, er det hans
Løb - hans Privilegium at
være den stærke engstelige. Men
Fantaasi, Taknemlighed
Stæthed og Begjærlighed
han i alt fald kunne købe.
En Vexelvirkning bør der
være.

De har imidlertid staaet
ene - og har endog blottet
expatrieret dem. Til
alles den Torg, der allerede
af dem. - Men desto mere
beundringsværdigt er det, at
de har kunnet have
I dem Fane saa højt.

III Det er ganske forunderligt
at de har haft en saadan
Maat i sin. De kaster
Klaus over sin Land,
giver kendes de - ja tilgive
mig - eller det heide, varmt
sterkt. sin. Fald,
Og som anden Falden
dager ^{her} for ad samme
Vej at oprijse sin ^{egne} Forsal.

Raadenskalte. Over klas-
sen faldet dakt. Fald,
gider saa meget uselt
og waag her is, at den gav
fontaar, de kan saa Leds
ved at komme her, men, som
ligt nok. Men Understom-
men er varm, ligesom.

Denne Spal. og har
er sind, og der er en idel
Trang og Kraft, som Byernes

Be falkning og Hovedsladning
i ser aldrig har kunnet
finde og derfor overset og
misforstået.

Og dog har de med rind
Haand skabt og vist os - og
jorden skænket os som
Verdier - saa stalt en Kunst.

Et raarop i majestætisk Enm-
hed, som en staalene

Klippestop.

Straden Vexelvirkning kunne
han affødt ved sig selv.

Maaske føler de dem for
suverain til en saadan.

Dog her, der maa han sænke
sig.

Lad da os, der beundrer
dem, med øgt Taknemlig-
hed kære dem og ønske

Den fortalte Kraft og
en alldiglig ren ydvel
Shaben. Og jeg siger til:
Aa - fortæll os alle! Kender
den bedst det af Fælles Slens
Alle, og det især alle denne,
saa udføldes alligevel, som
jeg haaber I dog mærker, Fæst
ja saa stalt et Træ, den
moderlig Jord, - og ingen
amer, hvad en raadbar
Udsat kan gaa for Virkning.
Vi trænger mere til denne
end det isat ved. Vi ^{førre} ~~trænger~~
er til begge Sider forstaa
det. Lær I maaske ved
bedst, Re og Arbejdsfred;
det fremmede, den danske
Grundtinger kan I dog
Alle udriske. Vær os alle
Pyg, det vil være saa os selv
fittent at mærke. Og jeg vil

indelig ønske, at den Bølge
af Tak og Kjærlighed, der nu slaaer
op imod dem, vil vidne for
dem, at der end ikke saa
fjærraat manes Kærlighed
saa er der dog en Træd der
baade vunder dem stalt Kærlighed
den smukke Tusenlighed,
og derom er det forbandt.
Det er mig en Sorg at
høre den Haand, morgen
Aften. Tag det som et
Haandtryk paa af de
mange.

Med en barmhjertig Hilsen
og Lykønsning og
til den Høiherre

Den kære
Viggo Pedersen